

UNDERVISNINGSPLAN

Ulighed i velfærdsstaten

Indhold

Introduktion	1
Undervisningsmoduler	2
Temadag på Københavns Professionshøjskole (skal bookes særskilt på kp.dk/fagligbro)	6
Andre aktiviteter	7

Foto: Københavns Professionshøjskole

Introduktion

Tema: "Ulighed i velfærdsstaten". Et forløb om velfærdsstaten som lighedsskabende projekt og den ulighed, der fortsat eksisterer. Forløbet behandler velfærdsstatens historie i det 20. århundrede, med nedslag i centrale politiske reformer (fx Steinckes socialreform). Forløbet er tilrettelagt erindringshistorisk, det vil sige med særligt fokus på, hvordan vi kollektivt erindrer velfærdsstatens udvikling, afhængigt af det narrativ vi ser historien igennem (liberalt, socialistisk eller konservativt).

Forløbet er tonet imod velfærdsuddannelser i den forstand, at der er en særlig opmærksomhed på velfærdsstaten som en bestræbelse på historisk set at minimere uligheden, og velfærdsuddannelserne som det sted hvor fagprofessionelle uddannes med blandt andet dette formål. Forløbet afsluttes med en nutidig perspektivering til, hvordan socialrådgivere og sygeplejersker arbejder med at reducere uligheden i deres professionelle virke.

Fag og niveau: Historie A + B med et samfundsfagligt perspektiv. Forløbet vil egne sig godt til et samarbejde med samfundsfag C. Forløbet er tiltænkt 3. g af hensyn til koblingen til SRP, og abstraktionsniveauet er sat derefter.

Faglige mål:

- Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper.
- Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende.
- Anvende en metodisk-kritisk tilgang til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie.
- Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid.

Kernestof:

- Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne
- Demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv

Struktur og omfang:

Forløbet er sat til mellem 5-8 modulers undervisning på gymnasiet, dertil kommer et modul med besøg på gymnasiet af undervisere fra Københavns Professionshøjskole (KP) samt en temadag på KP, der strækker sig over 3 moduler. Sammenlagt er omfanget af forløbet 9-12 moduler.

Materialer:

- Kristian Iversen og Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020).
- Drivsholm, Louise Schou. (2022). Mens uligheden i Danmark slår rekord, vil SVM-regeringen øge den yderligere. Information. Hentes via Infomedia.
- Dørge, Henrik. (2023) De udstødte. Weekendavisen. Hentes via Infomedia.
- Historien om Danmark, DR, afsnit 10.

Undervisningsmoduler

Modul 1: Indkredsning	Materialer
<p>Formål: At få eleverne til at reflektere over forskellige aspekter af ulighed i det danske samfund.</p> <p>Hvad er ulighed? Klassen deles i grupper, der brainstormes på begrebet ulighed. Hvad vil ulighed sige? På hvilke områder kan man være ulige? På hvilke måder kan man være ulige? (økonomi, køn, alder, geografi, uddannelse, miljø, kapitaler, netværk, sundhed etc.)</p> <p>Fælles opsamling og debat om ulighed</p> <p>Opgaver: Indenfor hvert område af ulighed som grupperne har fundet, arbejdes der videre i grupperne:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvordan er denne ulighed opstået historisk set?• Hvordan har udviklingen af denne ulighed været gennem historien?• Er der gjort noget for at mindske uligheden? <p>Fælles opsamling</p>	<p>Lektie: Artikel fra Information: Mens uligheden i Danmark slår rekord, vil SVM-regeringen øge den yderligere</p> <p>https://www.information.dk/indland/2022/12/mens-uligheden-danmark-slaar-rekord-svm-regeringen-oeger-yderligere?lst_tag</p>
Modul 2: Introduktion til erindringshistorie	Materialer
<p>Formål: For at give forløbet en ekstra dimension, teoretisk og metodisk, sættes det ind i en ramme hvor den erindringshistoriske metode er styrende.</p> <p>Dagens tekst gennemgås af underviser, der sikrer, at alle er med.</p> <p>Opgaver: I grupper arbejdes der med begreberne på side 20. Alle grupper forbereder en præsentation af et begreb (9 grupper). Begreberne præsenteres i plenum.</p> <p>Hvis der er tid: Grupperne arbejder med kilde 5 fra Iversen og Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel.</p>	<p>Lektie: Kristian Iversen og Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020) – side 10-19</p> <p>PowerPoint: Erindringshistorie</p>
Modul 3: Velfærdsstatens historie 1	Materialer
<p>Formål: At eleverne opnår en bredt funderet og kronologisk forståelse af velfærdsstatens historie som en historie om forsøget på strukturelt at minimere ulighedens konsekvenser i samfundet.</p> <p>Fælles gennemgang af dagens tekst med fokus på</p> <ul style="list-style-type: none">• Velfærdsstatsmodeller: fordele og ulemper?• Værdigt og uværdigt trængende (1891-1892: aldersrente og forsikring): hvad er det? Tanker? Betydning for uligheden?• Septemberforliget 1899: Hvilke fordele og ulemper rummer dette system? Betydning for uligheden?• Socialreformen 1922: hvem står bag? Hvad fortæller det os?	<p>Lektie: Kristian Iversen og Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020) – side 196-215</p>

<p>Opgaver Gruppearbejde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er Kanslergadeforliget? Hvorfor er det blevet et vigtigt erindringssted i dansk historie? • Hvordan er udviklingen efter 2. verdenskrig? • Hvad betyder 'social ingeniørkunst'? • Hvilken betydning har Folkepensionen? Hvorfor får ydelsen dette navn? 	
---	--

Modul 4: Velfærdsstatens historie 2	Materialer
<p>Formål: At eleverne opnår en bredt funderet og kronologisk forståelse af velfærdsstatens historie, som en historie om forsøget på strukturelt at minimere ulighedens konsekvenser i samfundet.</p> <p>Fælles gennemgang af dagens tekst med fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1960'erne: vækst og stigende magt til staten. • Statens øgede indflydelse møder både positiv kritik og negativ kritik. I grupper diskuteres positive og negative aspekter af velfærdsstaten. • Bistandsloven: toppunktet for velfærdsstaten – herefter og frem til i dag går bestræbelserne på at mindske velfærdsstaten. • En række kriser følger lige efter bistandsloven: hvilke – og hvordan reagerer man? • Kartoffelkuren i 1980'erne • Workfare-modellen i 1990'erne (noget for noget) • Fra hulemand til julemand • Finanskrisen 2008 • Konkurrencestaten <p>Bemærk: Modulerne Velfærdsstaten 1 + 2 kan slås sammen til et enkelt modul efter behov.</p>	<p>Lektie: Kristian Iversen og Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020) - s. 196-215</p>

Modul 5: Politisk-ideologiske erindringsfællesskaber	Materialer
<p>Formål: At få sat den erindringshistoriske ramme i spil, ved at arbejde med begrebet 'erindringsfællesskaber.</p> <p>Fælles gennemgang af de tre grundfortællinger: Den socialdemokratiske, den borgerlig liberale, den nationalkonservative.</p> <p>Fælles gennemgang af centrale og relevante begreber på side 228</p> <p>Holdet deles i to. Den ene gruppe arbejder med kilde 1, den anden med kilde 2. Begge kilder findes i Iversen og Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel.</p> <p>Teksten skal refereres, de centrale pointer fremhæves og narrativet stå klart.</p> <p>Teksterne skal præsenteres: hvem er forfatterne, hvad er konteksten, hvornår er de skrevet, i hvilket medie, til hvem og hvorfor?</p>	<p>Lektie: Kristian Iversen og Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020) - side 215-220, 229-234</p> <p>PowerPoint: Grundfortællinger om velfærdsstaten</p>

Fælles diskussion: hvorfor denne forskel i opfattelsen af Kanslergadeforliget?	
--	--

Modul 6: Kampen om Danmarkshistorien	Materialer
<p>Formål: At arbejde selvstændigt med at formulere ideologikritik</p> <p>Opgave: I klassen laves nedenstående opgaver i grupper eller selvstændigt, hvor der arbejdes videre med de tre grundfortællinger fra forrige modul:</p> <p>Opgave 1: Du er national-konservativ debattør. Skriv en kritisk anmeldelse af afsnit 10 i 'Historien om Danmark' til Berlingske.</p> <p>Opgave 2: Du er medlem af Venstre og stiller op til folketingsvalget. Skriv et debatindlæg, som modsvar til citatet fra socialdemokraten Dan Jørgensen nedenfor. Dit debatindlæg skal fremhæve, hvordan Venstre har været afgørende i udviklingen af velfærdsstaten.</p> <p>Dan Jørgensen: <i>"Men hvis det er et faktum, at Socialdemokratiet har været den drivende kraft bag udviklingen af velfærdsstaten, hvorfor reagerer visse borgerlige kræfter så så stærkt imod det? Sandheden er nok, at man føler sig truet – for tænk, hvis danskerne blev mindet om, at det ikke er deres partier, der har æren for den samfundsmodel, vi har i dag. Tænk, hvis det endda kom frem, at det borgerlige Danmark havde kæmpet direkte imod udviklingen af velfærdssamfundet!"</i> (Kilde: 'Staunings arv', 2018, Dan Jørgensen, s. 111)</p>	<p>Lektie: Historien om Danmark (DR), afsnit 10 "Velfærd og kold krig" – kan tilgås via Center for Undervisningsmidler (CFU)</p> <p>+</p> <p>Kristian Iversen Ulla Nedergård Pedersen: Danmarkshistorie mellem erindring og glemsel, 2. udgave (Columbus 2020) - side 221-226</p>

Modul 7-8: Projektarbejde	Materialer
<p>Formål: Afsluttende projekt, hvor der arbejdes selvstændigt, og hvor eleverne kan få lejlighed til aktivt at anvende de begreber og den viden de har tilegnet sig i forløbet.</p> <p>Opgave: Gruppearbejde hvor begreberne fra modul 2 skal indarbejdes. Begreber findes i grundbogen side 20.</p> <p>Klassen deles i 4-5 grupper. Hver gruppe udvælger et aspekt af ulighed, som de vil arbejde med historisk (køn, sundhed, økonomi etc). Der forberedes en grundig gennemgang af denne uligheds historie samt en gennemgang af hvilke tiltag og strukturer, der har mindsket og hvilke, der har øget uligheden. Endeligt produceres et bud på en alternativ (realistisk) danmarkshistorie, hvor dette ulighedsproblem kunne have været mindre eller løst helt. Ingen grupper må vælge det samme. Fremlæggelser i modulet efter.</p> <p>Bemærk: Modulerne kan udelades efter behov</p>	<p>Ingen</p>

Modul 9: Ulighed i et nutidigt perspektiv	Materialer
<p>Besøg på gymnasiet af undervisere fra Københavns Professionshøjskole (KP), der holder oplæg.</p> <p>Formål: <i>At eleverne opnår forståelse for begreberne social ulighed og ulighed i sundhed og på den baggrund får indblik i, hvordan ulighed kan få betydning for en person eksemplificeret ved en fiktiv men klassisk case, som er omdrejningspunktet for aktiviteterne på temadagen.</i></p> <p><i>Derudover er formålet med besøget, at eleverne opnår kendskab til socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelsen på KP og møder de to undervisere, som faciliterer temadagen på KP (modul 10-12).</i></p> <p>Den didaktiske form: Der arbejdes dialogbaseret med kontinuerlig elevinddragelse. Dette i forbindelse med analyse af data i offentlige rapporter, samtale og fælles refleksion om casen.</p> <p>Plan for modulet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af plan for undervisningen og underviserne • Information om KP og socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelsen • Oplæg og diskussion om social ulighed • Oplæg og diskussion om ulighed i sundhed • Præsentation af casen om Natascha og fælles refleksion: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvilke sociale forhold er Natascha vokset op under? ○ Hvordan er hendes liv og sociale forhold nu? • Orientering om temadagen på KP • Evaluering 	<p>Lektie: Dørge, H. 2023. De udstødte. Weekendavisen, 24. august 2023.</p> <p>Øvrigt materiale: Program for dagen Undervisernes PowerPoint Case om ulighed Program for Temadag på KP</p> <p>Økonomi: Det er gratis for gymnasiet at deltage.</p>

Temadag på Københavns Professionshøjskole (skal bookes særskilt på kp.dk/fagligbro)

Modul 10 -12: Ulighed i velfærdsstaten	Materiale
<p>Formål: <i>At eleverne får indblik i, hvordan socialrådgivere og sygeplejersker arbejder med at reducere ulighed, og hvordan der undervises i ulighed i teori og praktik på to professionsbacheloruddannelser på KP, samt at eleverne møder og taler med studerende på de to professionsbacheloruddannelser.</i></p> <p>Program:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Velkomst og information om dagens program samt præsentation af formiddagens deltagere. • Ulighed i sundhed – sygeplejerskerne arbejder • Frokostpause • Social ulighed – socialrådgiverne arbejder <p>Deltagere: Eleverne, lærer i historie/samfundsfag, undervisere fra sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen på KP, sygeplejerske fra Region Hovedstaden, studerende fra sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen på KP.</p>	<p>Program for dagen</p> <p>Undervisernes PowerPoints</p> <p>Materiale til øvelser</p> <p>Forslag til emner til SRP.</p>
<p>Ulighed i sundhed – sygeplejerskerne arbejder Denne del af dagen er tilrettelagt som simulationsbaseret undervisning ud fra en case, hvor eleverne agerer sygeplejestuderende og følger Natascha, som bliver fundet på gaden og indlagt på hospitalet, bevidstløs og stærkt nedkølet.</p> <p>Oplæg: Først hører eleverne om sundhedsvæsenets organisering, omsorg og etik, sygeplejen til en bevidstløs patient med for lav kropstemperatur samt om simulation, og sygeplejersken fra hospitalet fortæller om sit arbejde og møde med patienter, der er ramt af social ulighed i sundhed.</p> <p>Simulation: Derefter inddeles eleverne i mindre grupper fordelt på to hold, som deltager aktivt i to scenarier i et virkelighedsnært simulationsmiljø. De følger Natascha fra skadestuen til en sengeafdeling, hvor der planlægges et møde med en socialrådgiver efter udskrivelsen. Eleverne låner kitler og hospitalsskjorter og medvirker i vurderingen af Nataschas tilstand, observerer hendes behandling og kommunikerer med hende i takt med, at hun kommer til bevidsthed.</p> <p>Debriefing: Denne del af temadagen slutter med fælles debriefing og en drøftelse af, hvordan man som sygeplejerske kan forebygge social ulighed i sundhed. Desuden vil der være mulighed for at stille spørgsmål til sygeplejersken og de medvirkende sygeplejestuderende.</p>	

<p>Frokostpause på Campus Sigurdsgade: Der kan spises medbragt mad og købes mad, drikkevarer og kaffe i kantinen og caféen.</p>	
<p>Social ulighed – socialrådgiverne arbejder</p> <p>Oplæg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplæg om social ulighed i et chanceulighedsperspektiv. • Oplæg om prostitution fra et socialrådgiverperspektiv. Hvordan og hvor arbejder socialrådgivere med hjælpe prostituerede. • Oplæg fra socialrådgiverstuderende om at være studerende på KP – herunder studiemiljø og praktik. <p>Øvelse: Den professionelle samtale Introduktion til den professionelle samtale som socialrådgiver. Træning af den professionelle samtale. Eleverne skal i grupper prøve at afholde en "professionel samtale" på hinanden. Samtalen tager udgangspunkt i casen med Natascha ved brug af situationskort og manus.</p> <p>Foredrag v/Gadens Stemmer Med udgangspunkt i foredragsholderens egen historie fortælles om livet som sexarbejder og stofmisbruger, og om de hårde opvækstbetingelser, der har dannet rammen om barndommen og ungdommen.</p>	
<p>Fælles afrunding på temadagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af forslag til emner til SRP • Evaluering. <p>Temadagen slutter senest kl. 15.00.</p>	
<p>Praktiske oplysninger om temadagen Temadagen afholdes i Praxis- og Innovationshuset, Sigurdsgade 26, 2200 København N. eller på Sygeplejerskeuddannelsen, Tagensvej 86, 2200 København N. Begge lokaliteter har undervisnings- og simulationslokaler.</p> <p>Frokostpausen holdes på Campus Sigurdsgade, Sigurdsgade 26.</p> <p>Der anvendes adgangskort for at komme ind i simulationslokalerne, så vi mødes udenfor på et aftalt tidspunkt og går ind sammen.</p> <p>Temadagen er gratis for de deltagende gymnasier.</p>	

Andre aktiviteter

SRP emneforslag	Materialer
<p>Formål: I slutningen af temadagen <i>Ulighed i velfærdsstaten</i> præsenteres eleverne for to SRP emnebeskrivelser, som udspringer af de problematikker og faglige temaer, der har været i forløbet.</p>	<p>Se bilag hvor emner og litteraturforslag fremgår.</p>